

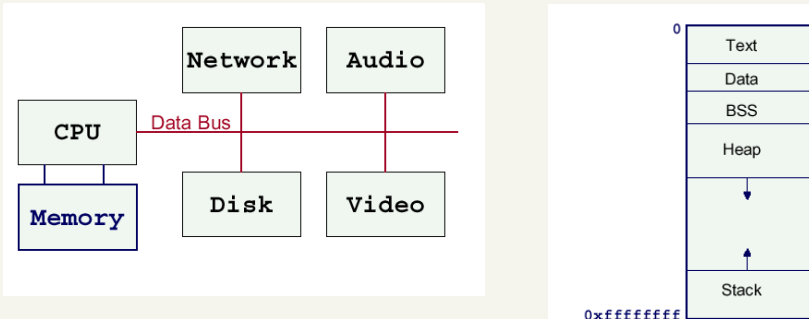
Διαχείριση Μνήμης

Δέσμευση Μνήμης

- Ο καλός προγραμματισμός επιβάλλει την αποδοτική χρήση της μνήμης του Η/Υ.
- Είναι σημαντικό να καταλαβαίνουμε τις διαδικασίες δέσμευσης μνήμης:
 - Για την αποδοτική δέσμευση δομών δεδομένων μη προκαθορισμένου μεγέθους.
 - Για την αποφυγή «διαρροών μνήμης» (memory leaks).
 - Για την επίδοση του εκτελούμενου προγράμματος (run-time performance).

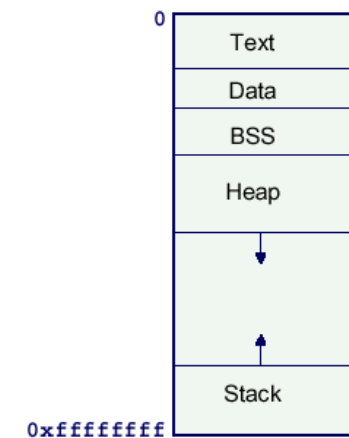
Μνήμη προγραμμάτων

- Χώρος αποθήκευσης μεταβλητών, δεδομένων, κώδικα, κλπ.
- Το UNIX παρέχει στις διεργασίες μας έναν εικονικό χώρο διευθύνσεων (virtual address space).

Σχεδιάγραμμα της μνήμης μιας διεργασίας

- Text: δυαδικός κώδικας προγράμματος της διεργασίας.
- Data: σταθερές προγράμματος.
- BSS (Block Started by Symbol (BSS): γενικές και στατικές μεταβλητές (most modern assemblers produce a BSS section in their output object module containing all reserved uninitialized space).
- Stack: **στοίβα**, τοπικές μεταβλητές.
- Heap: **δυναμική μνήμη**.

Σχεδιάγραμμα μνήμης διεργασιών

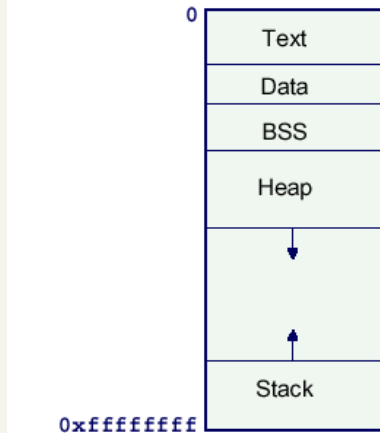

- Στην Γ/Π C:

```
int iSize;           ← BSS
char *f(void) {

    char *p;         ← stack
    iSize = 8;       ← data
    p = malloc(iSize); ← heap

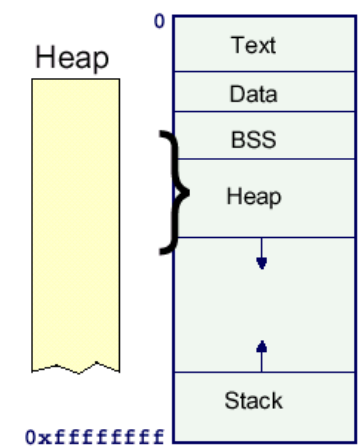
    return p;
}
```


Δέσμευση Μνήμης

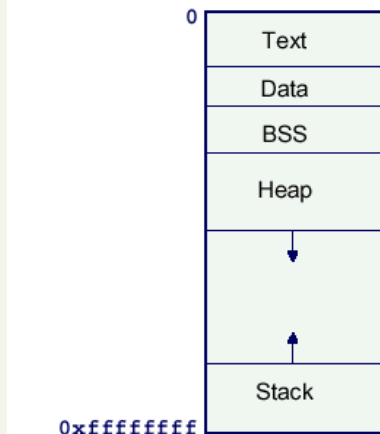
- Οι γενικές και οι στατικές μεταβλητές κατά την αρχικοποίηση του προγράμματος.
- Οι τοπικές μεταβλητές κατά την κλήση μιας υπορουτίνας/ μεθόδου.
- Η δυναμική μνήμη με τη χρήση της malloc (στη C) και με τη δημιουργία νέων αντικειμένων (JAVA).

Αποδέσμευση Μνήμης

- Γενικές και στατικές μεταβλητές με τη λήξη ενός προγράμματος.
- Τοπικές μεταβλητές με την επιστροφή από μια υπορουτίνα/ μέθοδο.
- Δυναμική μνήμη με χρήση της free (στη C) και από τον αποκομιστή σκουβάλων (garbage collector) στη JAVA.
- Όλη η μνήμη αποδεσμεύεται με τη λήξη του προγράμματος.

Αποθηκευτικοί Χώροι

- Καταχωρητές (Registers):**
 - Μέσα στον επεξεργαστή
 - Γρήγορη πρόσβαση
 - Μικρός αριθμός
 - Διαφανείς προς τον προγραμματιστή
- Στοιβά (Stack):**
 - Τοποθετείται στον εικονικό χώρο διευθύνσεων μνήμης (RAM)
 - Απευθείας πρόσβαση από τον επεξεργαστή μέσω του Δείκτη Στοιβάς (Stack Pointer)
 - Χρησιμοποιείται για δεδομένα για τα οποία ο μεταφραστής-JAVA μπορεί να γνωρίζει ακριβές μέγεθος και χρόνο ζωής (ώστε να διαχειρίζεται κατάλληλα τον Δ/Σ).
 - Πολύ γρήγορη και αποδοτική πρόσβαση.
 - Αποθηκεύει **εγγραφώματα δραστηριοποίησης** (activation records ή stack frames).
 - Περιορισμένης λειτουργικότητας, γι' αυτό και χρησιμοποιείται κυρίως για την αποθήκευση ορισμένων μόνο δεδομένων και κυρίως χειριστήριων αντικειμένων.

Αποθηκευτικοί Χώροι

- **Σωρός (heap):**
 - Τοποθετείται στον εικονικό χώρο διευθύνσεων μνήμης (RAM)
 - Μνήμη Γενικής χρήσης, όπου «διαβιούν» όλα τα αντικείμενα της JAVA
 - Πιο ευέλικτος από την στοίβα: ο μεταφραστής δεν χρειάζεται να γνωρίζει εκ των προτέρων πόση μνήμη να δεσμεύσει στον σωρό για την αποθήκευση αντικειμένων, ή τον χρόνο ζωής των καταχωρούμενων αντικειμένων.
 - Όποτε χρειαστεί να δημιουργηθεί ένα αντικείμενο, πρέπει να γραφτεί ο σχετικός κώδικας για την δημιουργία του και να κληθεί με την χρήση της `new`. Τότε γίνεται η δέσμευση της μνήμης και εκτελείται ο κώδικας αρχικοποίησης.
 - Πιο αργή η καταχώρηση και πρόσβαση απ' ότι στην στοίβα.

Η αποθήκευση των δεδομένων

- **Στατική Αποθήκευση (static storage)**
 - Η στατική αποθήκευση υποδηλώνει την αποθήκευση δεδομένων σε συγκεκριμένη-αμετάβλητη θέση (fixed location).
 - Η πραγματική αποθήκευση στατικών δεδομένων γίνεται στη RAM.
 - Περιέχει δεδομένα τα οποία είναι διαθέσιμα για όλη την διάρκεια εκτέλεσης του προγράμματος.
 - Η λέξη-κλειδί `static` μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό κάποιου στοιχείου μιας κλάσης ως στατικού.
 - Τα αντικείμενα στην JAVA δεν τοποθετούνται ποτέ στην στατική μνήμη.
- **Σταθερή Μνήμη (constant storage)**
 - Αντιστοιχεί στις σταθερές τιμές που χρησιμοποιούνται στον κώδικα.

Αποθήκευση εκτός RAM

- Αφορά σε δεδομένα τα οποία «διαβιούν» τελείως εκτός του προγράμματος, ενώ το πρόγραμμα δεν τρέχει.
- Εκτός ελέγχου από το πρόγραμμα.
- Υπάρχουν δύο βασικά παραδείγματα:
 - **Streamed objects:** αντικείμενα που μετατρέπονται σε ροή χαρακτήρων (byte stream) συνήθως για να σταλούν σε μίαν άλλη μηχανή.
 - **Persistent objects:** αντικείμενα που τοποθετούνται στον δίσκο ώστε να διατηρήσουν την κατάστασή τους όταν το πρόγραμμα τελειώσει.
- Βασικό χαρακτηριστικό αυτών των αντικειμένων είναι ότι μπορούν να “αναστηθούν” σε κανονικά αντικείμενα της RAM, όταν χρειασθεί.

Αντικείμενα, Κλάσεις, Αρχέγονοι Τύποι, Μέθοδοι

Αντικείμενα στη JAVA

- Τα δεδομένα στην JAVA κωδικοποιούνται σαν αντικείμενα.
- Για κάθε αντικείμενο πρέπει να υπάρχει ένα **χειριστήριο** (handle) μέσω του οποίου αποκτούμε πρόσβαση στο ίδιο το αντικείμενο και το διαχειριζόμαστε (τις μεθόδους του, τα δεδομένα του).

▪ Π.χ.

```
String s; // δημιουργία χειριστηρίου
```

```
String s = new String("asdf");  
// αρχικοποίηση αντικειμένου
```

Δημιουργία αντικειμένων

- Μετά την δημιουργία-δήλωση ενός χειριστηρίου, πρέπει να γίνει η "διασύνδεσή" του με κάποιο νέο αντικείμενο.
- Η δημιουργία ενός νέου αντικειμένου γίνεται με τη χρήση της εντολής **new**:

```
String s = new String("asdf");  
// String είναι ειδική περίπτωση τύπου  
String s = "asdf";
```

```
BankAcct b1 = new BankAcct(21338, 0.0);
```

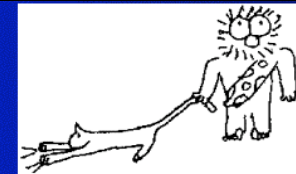
Αρχέγονοι Τύποι-primitive types

- Η δημιουργία αντικειμένων με την **new** έχει κόστος, λόγω της αποθήκευσης στον σωρό και ό,τι αυτή συνεπάγεται.
- Για απλούς-αρχέγονους τύπους δεδομένων, η JAVA ξεφεύγει από τον μοντέλο των αντικειμένων και ακολουθεί την προσέγγιση της C και της C++.
 - Έτσι, με την δήλωση μιας τοπικής μεταβλητής ως έχουσα αρχέγονο τύπο, "δημιουργείται" αυτόματα χώρος για την μεταβλητή αυτή - χωρίς χρήση της **new** - και η μεταβλητή τοποθετείται στην στοίβα.
 - Τι γίνεται για πεδία δεδομένων αρχέγονων τύπων;
- Ο ακριβής χώρος που κρατιέται για μεταβλητές αρχέγονων τύπων καθορίζεται από τον μεταφραστή της JAVA.
- Υπάρχουν ωστόσο και κλάσεις-συσκευαστές (wrapper classes) για τους αρχέγονους τύπους:

```
char c = 'x';  
Character C = new Character('x');
```

Primitives

- Built-in types: *not* object references, but variables on the stack like C. **boolean, char** (Unicode), **byte, short, int, long, float, double**
- Same operations as C/C++, same syntax
- Size of each data type is machine independent!
- Portability & performance implications
- To create objects, wrapper classes are provided: **Boolean, Character, Byte, Short, Integer, Long, Float, Double**. Read only!


```


char ch = 'x';
Character c = new Character(ch);
Or
Character c = new Character('x');

```

Read-only object

© Μ. Λικαίικος 4

Πεδίο ισχύος - Εμβέλεια (scoping)

- Πεδίο ισχύος μεταβλητών (scoping). Μια μεταβλητή που ορίζεται μέσα σε κάποιο πεδίο, είναι υπαρκτή μέχρι το τέλος του πεδίου αυτού.


```

{
    int x = 12;
    {
        int q = 96;
    }
}

```
- Σε αντίθεση με την C και την C++, το ακόλουθο είναι συντακτικό σφάλμα:


```

{
    int x = 12;
    {
        int x = 96;
    }
}

```

© Μ. Λικαίικος 18

Χρόνος ζωής αντικειμένων

- Ένα αντικείμενο που δημιουργείται με χρήση του **new** διατηρείται ακόμη και μετά το τέλος του σχετικού πεδίου εμβέλειας (scope).
- Το αντίστοιχο, ωστόσο, χειριστήριο, εξαφανίζεται:


```


{
    String s = new String("a string");
    /* end of scope */
}

```
- Αποκομιστής σκυβάλων (garbage collector)

Ο προγραμματιστής δεν καταστρέφει αντικείμενα!

© Μ. Λικαίικος 19

Δημιουργία νέων τύπων: κλάσεις

- Ο τύπος των αντικειμένων στην JAVA καθορίζεται με τον ορισμό κλάσεων. Π.χ:


```

class ATypeName { /* class body */}

```
- Αντικείμενα μιας κλάσης δημιουργούνται με χρήση της **new**:


```

ATypeName a = new ATypeName();

```
- Στον ορισμό των κλάσεων συμπεριλαμβάνονται:
 - Πεδία δεδομένων (fields):**
 - Αντικείμενα οποιουδήποτε τύπου, που αντιπροσωπεύονται από κάποια χειριστήρια. Χρησιμοποιούνται με την **new**.
 - Μεταβλητές αρχέγονων τύπων.
 - Μέθοδοι**
- Κάθε αντικείμενο διατηρεί την δική του μνήμη για τα πεδία δεδομένων του. Τα δεδομένα ενός αντικειμένου δεν μπορούν να διαμοιραστούν με άλλα αντικείμενα.

© Μ. Λικαίικος 20

Προκαθορισμένες Τιμές Πεδίων

- Αν δεν κάνουμε εμείς ρητή αρχικοποίηση των μελών αρχέγονου τύπου μιας κλάσης, ο μεταγλωττιστής δίνει τις δικές του προκαθορισμένες τιμές, ως εξής:
- Για boolean μεταβλητές: **false**
- Για άλλους αρχέγονους τύπους το **0**.
- Για χειριστήρια αντικειμένων: **null**

Στατικότητα

Η χρήση του static

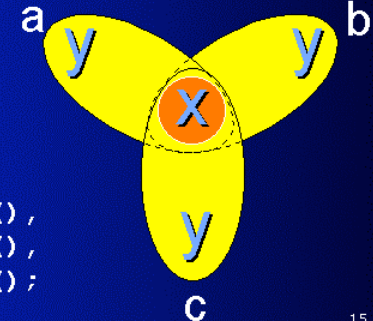
- Για την πρόσβαση σε δεδομένα και μεθόδους προϋποτίθεται η δημιουργία σχετικού αντικειμένου.
- Υπάρχουν δύο περιπτώσεις όπου αυτό δεν είναι επιθυμητό:
 - Αν θέλουμε να χρησιμοποιείται μόνο μια θέση αποθήκευσης για κάποιο συγκεκριμένο δεδομένο, ανεξάρτητα του πόσα αντικείμενα δημιουργούνται.
 - Αν χρειαζόμαστε μεθόδους που δεν αντιστοιχούν σε κάποιο συγκεκριμένο αντικείμενο. Δηλ., αν θέλουμε να καλούμε τη μέθοδο χωρίς να έχουμε δημιουργήσει αντικείμενα.
- Οι δυνατότητες αυτές μπορούν να υλοποιηθούν με την χρήση της λέξης κλειδί **static**.
- Δεδομένα και μέθοδοι που ορίζονται σαν **static** αποκαλούνται και **class-data**, **class-methods**.

Η χρήση του static


```
class WithStaticData {
    static int x;
    int y;
}

WithStaticData
a = new WithStaticData(),
b = new WithStaticData(),
c = new WithStaticData();
```


Static (παράδειγματα)


```
class StaticTest {
    static int i = 47;
}
```

```
StaticTest st1 = new StaticTest();
StaticTest st2 = new StaticTest();
```

- st1.i και st2.i δείχνουν στην ίδια τιμή.
- Αναφορά σε στατικές μεταβλητές:
 - είτε μέσω αντικειμένου
 - είτε μέσω κλάσης: `StaticTest.i ++`;

```
class StaticFun {
    static void incr() {StaticTest.i ++;}
}
StaticFun sf = new StaticFun();
sf.incr();
StaticFun.incr();
```

Παράδειγμα δέσμωσης μνήμης


```
public class ChargeClient {
    public static void main(String[] args) {
        double x = Double.parseDouble(args[0]);
        double y = Double.parseDouble(args[1]);

        Charge c1 = new Charge(.51, .63, 21.3);
        Charge c2 = new Charge(.13, .94, 81.9);

        double v1 = c1.potentialAt(x, y);
        double v2 = c2.potentialAt(x, y);
        StdOut.println(v1+v2);
    }
}
```

Παράδειγμα χρήσης static

- Πώς μπορούμε να κρατάμε ένα μετρητή των αντικειμένων τύπου φορτίο που δημιουργούνται;

Υλοποίηση Κλάσης Charge


```
public class Charge {
    private double rx, ry; // position
    private double q; // charge
    static int counter=0; // charge counter

    public Charge(double x0, double y0, double q0) {
        rx = x0;
        ry = y0;
        q = q0;
        counter += 1;
    }

    public double potentialAt(double x, double y) {
        ...
    }

    public String toString() {
        return q + "number " + counter +
            " at " + "(" + rx + ", " + ry + ")";
    }
}
```

Χρήση στατικών μεθόδων (class methods)


```
public class LeapYear {  
  
    public static boolean isLeapYear(int year) {  
        boolean isLeapYear;  
  
        // divisible by 4  
        isLeapYear = (year % 4 == 0);  
  
        // divisible by 4 and not 100  
        isLeapYear = isLeapYear && (year % 100 != 0);  
  
        // divisible by 4 and not 100 unless divisible by 400  
        isLeapYear = isLeapYear || (year % 400 == 0);  
  
        return isLeapYear;  
    }  
}
```

Βρείτε αν ένα έτος είναι δίσεκτο


```
public class TestLeapYear {  
  
    public static void main(String[] args) {  
  
        int year = Integer.parseInt(args[0]);  
  
        LeapYear leapYearCheck = new LeapYear();  
  
        System.out.println(LeapYear.isLeapYear(year));  
    }  
}
```

Βρείτε τυχαίο ακέραιο μεταξύ 0 - N


```
public class RandomInteger {  
    public static int printRandInt(int max) {  
  
        // a pseudo-random real between 0.0 and 1.0  
        double r = Math.random();  
  
        // a pseudo-random integer between 0 and N-1  
        int n = (int) (r * max);  
  
        return n;  
    }  
}
```